



HELSINGIN YLIOPISTO  
HELSINGFORS UNIVERSITET  
UNIVERSITY OF HELSINKI

# Juridiskt språk och juridisk översättning

FD Lieselott Nordman

Finska, finsk-ugriska och nordiska institutionen

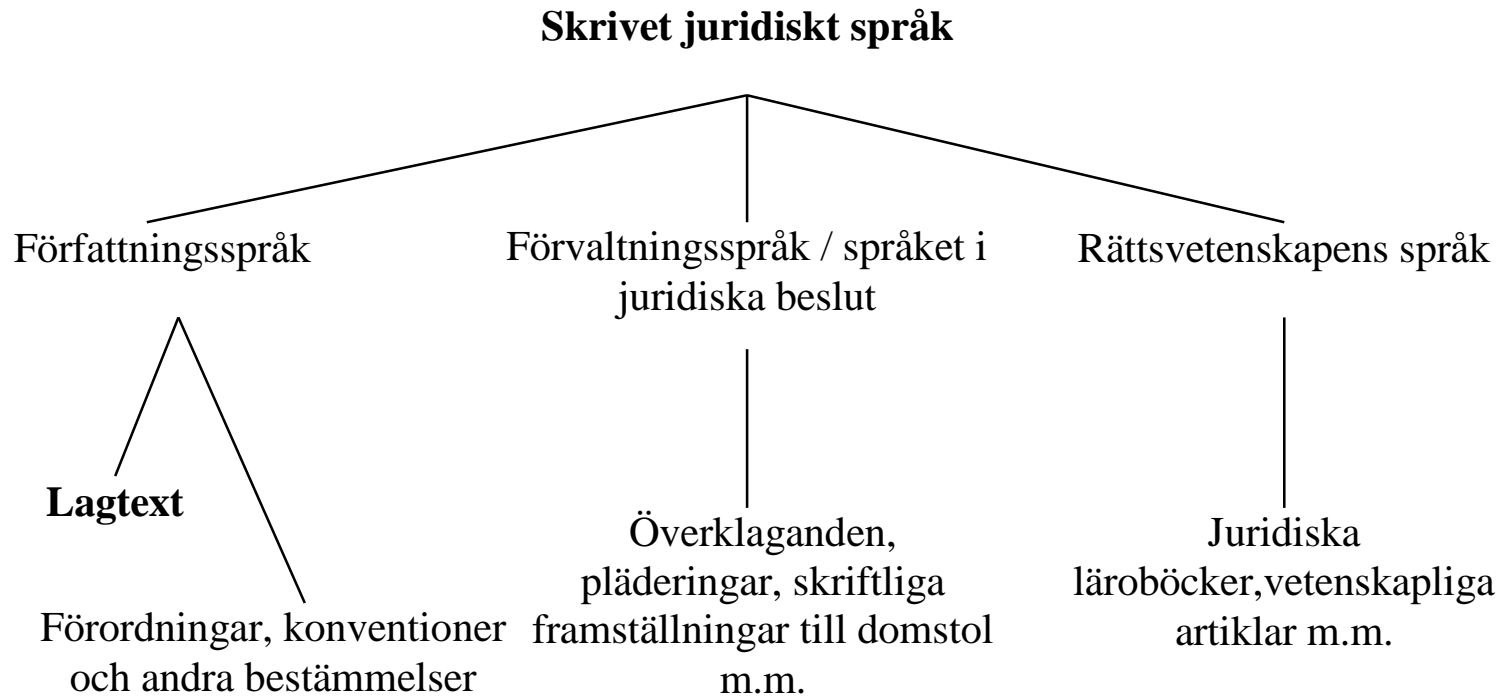
Helsingfors universitet

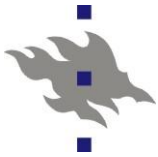
Lieselott.Nordman@helsinki.fi



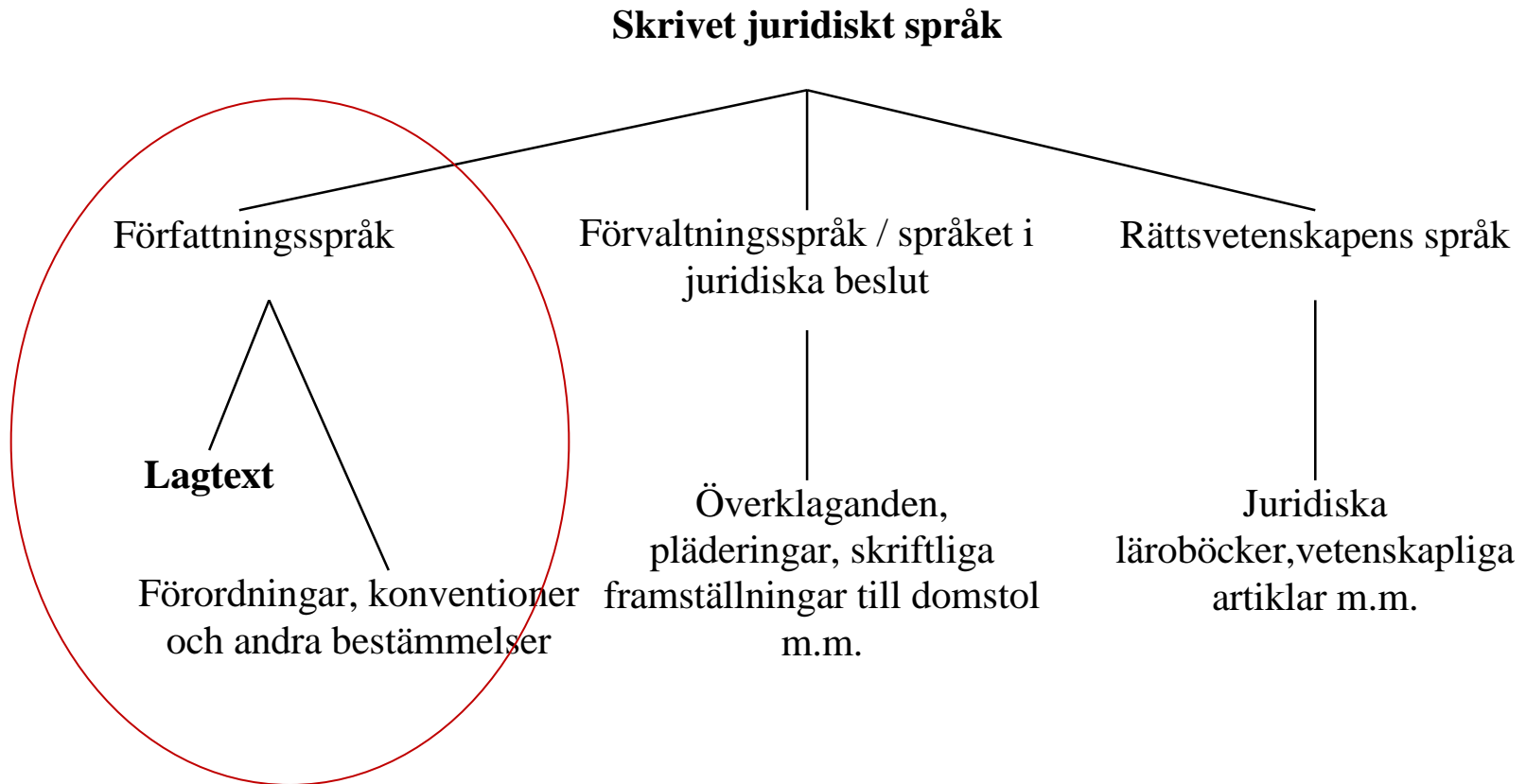


# Juridiskt språk i skrift (Nordman 2009)





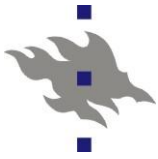
# Juridiskt språk i skrift (Nordman 2009)





## Vad utmärker det juridisk språket?

- Långa meningar
- Svår meningsbyggnad
- Många villkorssatser placerade framför huvudordet i meningen
- Termer och specialord
- Invanda språkmönster, formuleringar, fasta uttryckssätt
- Institutionaliserat språk



# Normkomplexitet vid lagöversättning

- Juridisk tradition
  - Gammalt fackspråk
  - Form och funktion i symbios: lagspråket handlingsstyrande, reglerande
  - Intertextualitet mellan lagtexter (lån, hänvisningar)
  
- Språkvården: begriplighet, klarspråk
  - Intertextualitet i förhållande till andra texter
  
- (Fler)dubbel mottagaranpassning
  - Juristen
  - Lekmannen
  - Tjänstemannen



## Intertextualitet: var möter medborgaren lagen?

- Myndigheternas informationsbroschyrer (skatteverket, fpa, etc.)
- Myndighetsbeslut (studiestöd, moderskapsstöd, sjukpenning, rehabilitering...)
- Media (tidningar, tv etc.)
- Livet (äktenskap, skilsmässa, adoption ...)



## Normer som styr lagöversättningen



- Doktorsavhandling (2009): *Lagöversättning som process och produkt. Revideringar och institutioner vid lagöversättning till svenska i Finland*
  
- Övergripande normkategorier
  - Juridisk lämplighet
  - Korrekt återgivning
  - Språkriktighet
  - Begriplighet



# Studie av Eva Orava 2010: Problematiskt enligt erfarna översättare

Bland annat...

- Långa meningar
- Sammansättningar (ibland flertydiga)
- Termer
- Långa avstånd mellan viktiga delar
- Mångordiga beskrivningar
- Syftning
- Bestämningar och deras räckvidd
- Faran med att översätta enligt det som ligger närmast till hands





## Långa meningar (Eva Orava 2010)

**Nettoutuslain muutostarve koskee edeltä** ilmenevällä tavalla selvitysjärjestelmän osapuolen **määritelmää, nettoutuksen sekä** selvitystilillä olevien varojen ja arvopapereiden käyttämisen **edellytyksiä** maksukyvyttömyysmenettelyssä velvoitteen tultua ilmoitetuksi selvitettäväksi maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen, **velvollisuutta määrittää** selvitysdirektiivissä tarkoitettu työpäivä selvitysjärjestelmän säännöissä sekä **velvollisuutta yksilöidä ja ilmoittaa** selvitysjärjestelmien ylläpitäjät komissiolle.



## Översättning

**Behovet att ändra nettningslagen gäller enligt vad som anges ovan definitionen på deltagare i avvecklingssystem, villkoren för nettning samt villkoren för användningen av medel och värdepapper som finns på ett avvecklingskonto vid insolvensförfaranden då en förpliktelse anmälts för avveckling efter det att insolvensförfarande har inletts, skyldigheten att i reglerna för avvecklingssystemet definiera bankdag enligt direktivet om slutgiltig avveckling samt skyldigheten att specificera och till kommissionen anmäla dem som upprätthåller avvecklingssystem.**



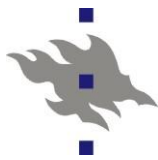
## Termer och specialord

Toisaalta ehdotetaan, että yhtiö ei vastaa osakehuoneistoissa olevista **altaista**, hanoista tai wc-järjestelmistä. **Altaalla** tarkoitetaan esimerkiksi keittiön, kodinhoito-, wc-, kylpyhuone- ja saunatilan pesuallasta, kylpyammetta, suihkuallasta ja uima-allasta. Wc-laitteeseen luetaan myös siihen kuuluva vesisäiliö.



## Översättning

Däremot föreslås det att bolaget inte ska svara för **tvättställ, kar, bassänger eller motsvarande eller för kranar eller toalettstolar** med tillhörande utrustning som finns i aktielägenheterna. Med **tvättställ, kar, bassänger eller motsvarande avses t.ex.** diskhoar i kök och grovkök, tvättställ på toaletter, i badrum och bastuutrymmen, badkar, duschkar och simbassänger. Den tillhörande utrustningen till en toalettstol inbegriper också vattencisternen.



## Studie: Nyutbildade författningsöversättare 2012 (Nordman u.u.). Utmaningar vid översättning av lagtext

Juridiken som  
genre och  
fackspråk

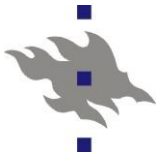
Exakthet, exakt  
motsvarighet med  
den finska texten

Välja textmönster:  
hur tillfredsställa  
både juridikens och  
klarspråkets krav

Intertextualitet

Hitta rätt och välja  
rätt bland de  
juridiska källorna

Finskan i källtexten



## Några kommentarer

*”Att uppnå exakthet, men ändå kunna producera en flytande, modern text. Översättningarna blir inte alltid så användarvänliga”*

*”De finska texterna är ofta dåliga, de är inte skrivna av jurister och språket är krångligt”*

*”Att alla aspekter beaktas, väldigt lätt att man missar något, eller inte inser att något har ändrat, man använder fel källa.”*

*” Hålla koll på samspelet mellan finsk, svensk och EU-lagstiftning”*

*”Att kunna tolka och förstå den finska texten tillräckligt bra, känna sig trygg i betydelseöverföringen”*

*”Då den finska texten direkt lånar formuleringar från tidigare lagtexter”*

*”Formbundenheten, att man är tvungen att beakta gamla skitöversättningar.”*



## Balansgång...

Visst ska språket vara begripligt, men...

*"Krångelsvenskan vinner för att hålla ryggen fri"*

*"Juridikens krav vinner"*

*"Egentligen flera mottagare, men främsta mottagaren ändå juristen"*

*"En lag behöver inte vara vacker"*



- ”Men det låter ju så vackert! Varför ska vi skriva på något annat sätt, det här är ju det juridiska språket! (skratt).

*Har anspråket på laglott inte kunnat delges testamentstagaren på grund av att denne enligt vad som framkommit i saken kan antas hålla sig undan delgivningen eller på grund av att testamentstagarens adress är okänd, kan anspråket på laglott också framställas så att ett meddelande om det publiceras i den officiella tidningen inom nämnda tid.*

*(Ärvdabalken, 7 kap. 5 §)*





## Eljest?

- Juridikstudent Helsingfors universitet:
  - ”Eljest – vad skulle jag annars skriva?”



**”Realia var ofta ett stort problem. Man kan språket men man kan inte samhället, så att Koskenkorva översattes till Kozackenwurst.”**

Theodor Kallifatides 2004